

משרד החינוך

האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי

הפיקוח על הוראת העברית - מחוזות חיפה והצפון

אוקטובר תשע"ט

משימת הערכה - עברית לדרוזים

לכיתות ז' בבתי הספר העל-יסודיים

הוראות לתלמיד

- א. משך משימת ההערכה: שעה וחצי .
- ב. חומר עזר מותר בשימוש: אין .
- ג. הוראות מיוחדות:
- יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון.
- שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק .

פרטים אישיים של התלמיד:

שם התלמיד/ה: _____

כיתה: _____

בית-ספר: _____

ציון: _____

בהצלחה!

פרק ראשון - הבנת הנקרא:

קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלות המופיעות אחריו.

המצאות בשירות האדם

1 לאורך ההיסטוריה המציאו אנשים המצאות שונות שאפשרו לאדם לבצע משימות שקודם לכן היו למעלה מיכולתו. המצאות רבות שינו את העולם ותרמו לרווחת היחיד ולרווחת החברה, למשל: המצאת הדפוס, הטלפון, המכונית, המחשב ועוד.

5 על מנת להצליח בתחום ההמצאות יש צורך בשילובן של מספר תכונות אישיות כגון: יצירתיות, יכולת לפתור בעיות ולראות אותן כהזדמנות ולא כקושי, בנוסף על חזון ואמונה ביכולות, מוכנות לקחת סיכונים, והרבה מאוד סבלנות ועקשנות.

10 תחום ההמצאות מתפתח באופן תמידי, גם בישראל הומצאו המצאות רבות לאורך השנים וחלק מהן מפורסמות בעולם כולו, וכיום קשה לדמיין את חיינו בלעדיהן.

דוגמאות להמצאות ישראליות:

15 **עגבניות השרי** הן פיתוח ישראלי. הזנים הראשונים של עגבניות השרי יצאו לשוק לפני למעלה מ-10 שנים. עגבניות השרי עמידות בפני האקלים הישראלי, מבשילות בקצב אטי יותר מעגבנייה רגילה ומחזיקות מעמד זמן רב יותר. מישראל עברו עגבניות השרי לאיטליה ואנגליה, ולפני שנים הן התחבבו מאד גם על הצרכנים במרכז אירופה וארה"ב.

20 **חטיף הבמבה**, שרבים לא יודעים שזהו מזון שהומצא בישראל, פותח לראשונה על-ידי מדעני המזון של חברת "אוסס". במבה יוצר לראשונה בשנת 1964 בטעם גבינה, וב-1966 שונה טעמו לטעם הבוטנים – הטעם המנצח שהפך את חטיף הבמבה לחלק מהתרבות הישראלית.

25 **הדיסק און קי** Disk On Key מכשיר אחסון מידע זעיר למחשב, שנוצר לראשונה על ידי חברת M-systems הישראלית. השם המסחרי שנתנה החברה למוצר הוא DiskOnKey. דיסק כמחזיק מפתחות המרמז על גודלו הזעיר ועל ניידותו, זהו מכשיר שמטרתו לשמור מידע ולהעביר אותו ממחשב למחשב בקלות.

Waze הוא ישומון ניווט GPS חינומי ושיתופי לטלפונים ניידים חכמים, שפותח על ידי חברת ההזנק הישראלית "Waze Mobile" ונמכר לגוגל ביוני

2013. הניווט באמצעות Waze משרת שתי מטרות עיקריות: הגעה ליעד 30 שהשתמש יודע את כתובתו, אך אינו מכיר את הדרך אליו. והגעה ליעד שהשתמש מכיר את הדרך אליו, תוך בחירת הדרך המהירה ביותר להגעה ליעד זה, בהתחשב בעומסי התנועה בדרכים השונות.

קשה לדמיין את עולמנו בלי המצאות וטכנולוגיות שהתפתחו בתקופות שונות. היכולות הטכנולוגיות של האדם משפרות את חיינו ועלינו להשתמש בידע הרב 35 שצברנו וביצירתיות שלנו כדי לעמוד באתגרים החדשים.

ענה על השאלות הבאות:

1. בתחילת הטקסט מוזכרות המצאות חשובות בעולם.

(א) מה הן המצאות אלה? (2 נקודות)

(ב) במה עוזרות המצאות אלה לאדם? (2 נקודות)

2. ציין שלוש תכונות המאפיינות אדם ממציא? (3 נקודות)

- _____

- _____

- _____

3. "תחום ההמצאות מתפתח באופן תמידי..." (שורה 9). משמעות המשפט היא:

(3 נקודות)

א. לא תמיד יש המצאות חדשות.

ב. העולם תמיד חייב להמציא דברים חדשים.

ג. כל הזמן יש חידושים בתחום ההמצאות.

ד. תמיד צריכים להתפתח בתחומים השונים.

4. " אנשים המציאו המצאות שונות שאפשרו לאדם לבצע משימות שקודם לכן היו

למעלה מיכולתו " (שורות 1-2). (3 נקודות)

(1) משמעות המילה "לבצע" היא :

א. להמציא ב. לעשות ג. לחתוך ד. לצבוע

(2) משמעות הצירוף "משימות למעלה מיכולתו" היא : (3 נקודות)

א. פעולות שקשה לעשות.

ב. המצאות שקשה לפתח.

ג. דברים ששמו במקום גבוה.

ד. דברים שקשה לחשוב עליהם.

5. ציין שני יתרונות לעגבניות השרי : (4 נקודות)

6. (א) מהו הדיסק און קי Disk On Key ? (2 נקודות)

(ב) מה הוא השימוש שלו? (2 נקודות)

7. ציין מה תורם ה-Waze לנהגים? (4 נקודות)

8. ציין ליד כל משפט אם הוא **עובדה או דעה** : (4 נקודות)

(א) עגבניות השרי טעימות יותר מעגבנייה רגילה. עובדה / דעה

(ב) ה-Waze הוא ישומון ניווט. עובדה / דעה

(ג) הבמבה יוצר בשנת 1964. עובדה / דעה

(ד) היכולות הטכנולוגיות של האדם משפרות את חיינו. עובדה / דעה

9. " **על מנת** להצליח בתחום ההמצאות יש צורך בשילובן של מספר תכונות אישיות **כגון** : יצירתיות, יכולת לפתור בעיות ..."

(1) את מילת הקישור "**על מנת**" אפשר להחליף במילה : (2 נקודות)

א. בגלל ב. כי ג. על-ידי ד. כדי

(2) את מילת הקישור – "**כגון**" לא ניתן להחליף במילה : (2 נקודות)

א. כמו ב. למשל ג. בגלל ד. לדוגמה

10. כתוב **נכון / לא נכון** ליד כל משפט : (4 נקודות)

א. עגבניות השרי משווקות רק בישראל. _____

ב. החטיף הראשון של במבה לא היה בטעם בוטנים. _____

ג. משום שהדיסק און קי זעיר קשה להעביר באמצעותו מידע. _____

ד. קיימות המצאות שמשפרות את תנאי חיינו של האדם. _____

11. בקטע נאמר : " על מנת להצליח בתחום ההמצאות יש צורך להרבה מאוד סבלנות ועקשנות". מדוע לפי דעתך שתי תכונות אלה, סבלנות ועקשנות, חשובות לממציא? נמק את דבריך ! (6 נקודות)

פרק שני - ידע לשוני:

1. ציין למי או למה מתייחס כל אחד מכינויי הגוף הבאים : (3 נקודות)

_____ (א) חלק מהן מפורסמות בעולם כולו. (שורה 10)

_____ (ב) הן התחבבו מאד גם על הצרכנים. (שורה 16)

_____ (ג) אך אינו מכיר את הדרך אליו. (שורה 30)

בשאלות 2-5 הקף בעיגול את התשובה הנכונה. (8=4*2 נקודות)

2. " לאורך ההיסטוריה המציאו אנשים המצאות שונות" (שורה 1).

המילה המודגשת היא :

א. שם תואר ב. שם פועל ג. שם עצם

3. " הטעם המנצח שהפך את חטיף הבמבה לחלק מהתרבות הישראלית"

(שורה 20-21). המילה המודגשת היא :

א. שם עצם ב. שם תואר ג. פועל

4. " הניווט באמצעות Waze משרת שתי מטרות עיקריות" (שורה 29).

המילה המודגשת היא :

א. פועל ב. שם תואר ג. שם עצם

5. " ועלינו להשתמש בידע הרב שצברנו" (שורה 34-35). המילה המודגשת היא :

א. פועל ב. שם פועל ג. שם פעולה

6. כתוב את המספרים במלים : (8=4*2 נקודות)

_____ 10 שנים

_____ 4 מכשירים

_____ 7 המצאות

_____ 13 ממצאים

7. מה כתוב בקטע במקום : (4 נקודות)

- אוכל _____
- קטן מאוד _____
- ידועות _____
- סוגים _____

8. ציין אם הצירוף שלפניך הוא צירוף סמיכות או שם ותוארו. סמן ✓ במקום המתאים בטבלה : (3 נקודות)

שם ותוארו	צירוף סמיכות	
✓		תכונות אישיות
		עגבניות שרי
		ניווט חינוכי
		עומסי תנועה

9. השלם את הטבלה. הפוך מיחיד לרבים או להפך : (5 נקודות)

יחיד	רבים
	המצאות שונות
שם מסחרי	
	מפתחות זעירים
חברה ישראלית	
דרך מהירה	

10. השלם את המשפטים הבאים, היעזר במחסן המצורף : (3 נקודות)

- א. אלכסנדר גרהם בל הוא _____ הטלפון .
ב. המנורה החשמלית נחשבת ל _____ ששינתה את העולם.
ג. כדי _____ דבר חדש יש להשקיע המון !

המצאה / להמציא / ממציא

פרק שלישי - הבעה בכתב: (10 נקודות)

בחר באחד הנושאים הבאים, וכתוב פסקה בהיקף של 8-10 שורות.

1. תאר את אחת ההמצאות הקיימות בימינו, שלדעתך היא החשובה ביותר. הסֵבֵר מדוע היא חשובה בעיניך, וכיצד היא תורמת לחיי היום יום.
2. חשוב על המצאה שהיית רוצה לפתח, תאר אותה. בפסקה כתוב מדוע בחרת דווקא בהמצאה זו, ומהי תרומתה.

פרק רביעי - הבנת הנשמע: (10 נקודות)

תלמידים יקרים, אתם תשמעו קטע. הקשיבו היטב לקטע וענו על השאלות מיד לאחר שמיעתו.

הקטע יושמע פעמיים.

ענו על השאלות הבאות:

1. למי מוענק פרס נובל ?

סמן את התשובות הנכונות: (2 נקודות)

א. לממציא הדינמיט.

ב. לאנשים שתורמים לחברה.

ג. לאנשים ששומרים על הטבע.

ד. למחקר יוצא דופן.

2. ציין שני תחומים בהם מוענק פרס נובל. (2 נקודות)

_____ -

_____ -

3. נובל המציא את הדינמיט כדי:

סמן את התשובות הנכונות: (2 נקודות)

א. לפוצץ סלעים גדולים.

ב. להילחם.

ג. לפתוח מנהרות.

ד. להרוס שבילים.

(4 נקודות)

4. הקף בעיגול לפי: **נכון / לא נכון**.

א. נובל המציא את הדינמיט לצורכי מלחמה. נכון / לא נכון

ב. פרס נובל הוענק לראשונה בשנת 1901. נכון / לא נכון

ג. נובל התחרט על המצאתו לכן הקים קרן נובל. נכון / לא נכון

ד. פרס נובל מוענק ביום לידתו של נובל. נכון / לא נכון

בהצלחה!